

dins el poble, en el qual «xafigaven vi»; *Les Almàrseres* vell carreró a Agullent; a Barxeta parlaven d'«una almàrsera de fer oli» i hi ha topònim l'*Almàrsera del Pont*, i també hi ha nom així a Gandia, a la Vall de Gallinera i a l'Alqueria d'Asnar; i com a apellatiu constato un *almàrsera de l'oli* a Alcoi i un *runjlo* ('rulló, corró') d'*almàrsera* a Margalida. Des de Mariola i les Serres al Nord de la Marina, tenim la forma sense aquesta *r*: *azmàsera* (*ezm-*) a la Vall d'Ebo, Alcanalí i Benissa, *almàsera* a Gaianes i a Elx.

He donat l'etimologia d'acord amb el *Gloss.* (161) de Dozy i el *Suppl.* (II, 134b) (cf. Eguílaz, 118), que parlen sobretot del mot en àrab i en castellà, on es presenta accentuat *almazàra*, que allí no es documenta fins a 1604, mentre que el poble d'*Almàssera* (N. de l'Horta de Val.) ja figura com a *Almaçera* o *Almàssara* des de 1258 (Huici II, 198, 181). En castellà, segons el *DAnt.*, era un mot dels regnes de Granada i Múrcia, i totes les autoritats que en dona el *DHiAcEsp.* són de murcians (Pérez de Hita, Polo de Medina, Selgas) llevat d'Alarcón, fill de Guadix. Es tracta d'una pronúncia vulgar de l'àrab granadí: «molino de azcrite: *mašàra*» accentua *PAlc.* En canvi la forma valenciana ha conservat l'accentuació de l'àrab literal. Igual oposició registrem entre *ALFABEGA* i el cast. *albaháca*. I pel que fa a la variant valenciana amb *rs*, sembla que la *r* ha de ser un reflex del *caïn* àrab, encara que no en conequem altres exemples.

Hí ha un quasi-homònim que presenta més dificultat fonètica i en la nostra llengua no està gaire representat. *AlcM* troba a Cullera *almàssera* per «lloc on fan el primer planter de les hortalisses, abans de plantar-les en el lloc definitiu on han de créixer» (precisant que és una barraca allargassada feta de canyes i coberta de palla d'arròs); amb definició semblant, *almàxera* a València; en efecte «*almayxera*: almàciga» ja fou registrat per Sanelo (I, 26v). El cast. *almàciga* apareix des de 1513 en l'Agricultura d'Herrera. Dozy, *Gloss.*, 147, en donà una etimologia inacceptable, però la d'Eguílaz, 206, àr. *mázra* s'ha de posar en estudi perquè vol dir «camp sembrat» (arrel *z-r-š* 'sembrar') és un mot ben documentat en hispano-àrab i s'assembla bastant a la forma valenciana. Però no explicaria la pèrdua de la *-r-* en castellà, i no hem de mirar la *c* postònica valenciana com a epentètica entre *z* i *r*, perquè també hi ha murcià *almajàra*, comprovada per l'ús de Gabriel Miró i per un vers de Vicente Medina que ens assegura l'accentuació *-àra* (Ga. Soriano): de nou, doncs, l'oposició accentual que hem vist per a l'homònim; que hi va haver sempre vocal davant la *r* i que és antiga la forma amb *x/sj* ho comprova la forma *almajarana* «semillero» que he sentit a gent d'Almeria.

Essent així és preferible partir de l'àr. *māšgar* 'bosquet', 'arbrada', o un nomen unitatis corresponent *māšgara*, i de fet ('ard) *māšgara* és conegut per a '(terracina) abundant en arbres o en plantes dotades de tija' (Freytag II, 396; Dozy, *Suppl.* I, 730a); el fet que a Egipte un altre mot de la mateixa arrel, *šağariya*, que significa 'bosquet', tingui de més a més l'accepció

«pépinère» (o sigui 'almàciga', 'lloc de planter') (Boqtor en el dit *Suppl.*, 730a) suggereix la probabilitat que *māšgara* tingués també el mateix significat doble.

En la nostra llengua no restaria cap problema fonètic, car és natural que šg és pugui simplificar en šf (> š), d'una banda, i la variant amb *-ss-* així com la *-c-* castellana s'explica per la dissimilació de la š en s, que ens consta que sofria aquesta arrel en l'àrab granadí i avui a Algèria (Dozy, *Suppl.* I, 728b, article *šağar*). Resta el problema de la *-g-* castellana, per al qual i per a alguns altres detalls indico una solució acceptable en el *DCEC* I, 139b i nota 3.

DERIV.: *Almasserer* 'el qui cura d'un trull' [1497, *Procés de les Olives*, *DAG.*; i veg. supra a Benissa].

Almatrac, *almatraga*, V. *matalàs* *Almatret*, l'etimologia està ben aclarida, *TopHesp.* I, 117; veg. ibid. 37, per a la d'*Almassora*, sobre la qual es pot tenir en compte que, segons el Dr. Antonio Arjona de Córdova (1973), en el terme de Luque hi ha un turó dit *La Almanzora* amb restes de població ibero-romana en el cim i voltat pel riu Guadajoz, ço que prestaria suport a una de les dues etimologies en dubte per a *Almassora* i *Alsamora* *Almedraga*, V. *almadrava* i *matalàs* *Almegó*, V. *melga* + *Almasset* 'espart bord' (Castalla), veg. *massega*.

ALMEIXIA, de l'àr. hispànic *mašīya* 'espècie de túnica usada pels moros'. □ 1.^a doc.: S. XIII.

V. les cites del *DAG.* i d'*AlcM*; a afegir les de l'*InvLlCat.* d'Alart de 1390, i ja 1385: «una almeixia [«*almeixia*»] de tripa pro balneando et una tovallo-la», i en la *Cròn.* de Jaume I hi ha també «no aduxeren altres armes sinó *almeixes*» (ed. Ag., 224.3) ço que no s'ha d'interpretar com el nom d'una arma (Giese, *VKR* I, 176) sinó en el sentit que no duien altra protecció que les túniques; la grafia *almoxia* de 1374 recollida per *AlcM* no sabem si és variant fonètica o mera errada de lectura; el passatge de JRoig és un poc equivoc sobre si era vestidura de damunt o «jusana», car comença: «que de sus vist / cot e mantell / de gros burell; / roba jusana / de fina lana: / prima, listada, / vert, blau pintada, / duya *almeixia* / ---» (*Spill*, 4077, amb comentari de Chabàs, que potser no puntua bé). Veg. encara, i sobre l'etimologia, *DCEC* I, 147b (article *almeija*). Potser no se n'ha de separar un mot que, en contextos altrament ben iguals, ha estat llegit en dos docs. valencians consecutius en la mateixa col·lecció, dels anys 1463 i 1466 (*AlcM*), com *almeixia* primer i després *aluexia* (sembla error de lectura per *alme-*), designant una peça de fusta i ferro posada a dues sínies, que devien ser immediates, l'una *jusana* i l'altra *sobirana*, car l'arrel d'*almeixia* 'túnica' és *h-š-w* amb el sentit de 'forrar, doblar, farcir' (Dozy, *Suppl.* I, 291-292), i per tant així com es digué d'una túnica que cobria l'altra roba per damunt, també es pogué dir d'una protecció de fusta i ferro que cobrís o defensés la sínia.

Almeja (cast.) per *cloïssa* (deformat ocasionalment